

Decyzja
Prezydium KK
nr 150/18

ws. opinii o projekcie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie trybu udzielenia i korzystania ze zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie zakładowej organizacji związkowej przysługującego osobie wykonującej pracę zarobkową, sposobu ustalenia wysokości wynagrodzenia albo świadczenia pieniężnego przysługującego osobie w okresie zwolnienia od pracy oraz wynikających z tego tytułu uprawnień i świadczeń.

Przedmiotowe rozporządzenie wydane zostało na podstawie art. 31 ust. 2¹ ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1608). Komentowany przepis ustawy o związkach zawodowych odnosi się do zwolnień z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie zakładowej organizacji związkowej. Delegacją ustawową Rada Ministrów zobowiązana została do określenia w drodze rozporządzenia trybu udzielenia i korzystania z przedmiotowego zwolnienia od pracy, przysługującego osobie wykonującej pracę zarobkową, sposobu ustalenia wysokości wynagrodzenia albo świadczenia pieniężnego przysługującego osobie w okresie zwolnienia od pracy oraz wynikających z tego tytułu uprawnień i świadczeń, mając na względzie niwelowanie ujemnych następstw wykonywania czynności w zarządzie zakładowej organizacji związkowej.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że rozszerzenie prawa koalicji związkowej na nowe podmioty, które do tej pory nie mogły korzystać z tego prawa, wymaga doprecyzowania zasad dotyczących zwolnień z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie zakładowej organizacji związkowej, ponieważ niewątpliwie także osoby mające umowy prawa cywilnego będą pełniły w przyszłości funkcje w zarządzie zakładowej organizacji związkowej. Rozporządzenie wydane na podstawie art. 31 ust. 2¹ ustawy o związkach zawodowych reguluje jedynie materię zwolnień z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie zakładowej organizacji związkowej. Poza zakresem rozporządzenia pozostają zasady związane z udzielaniem urlopu bezpłatnego działaczom o których mowa w rozporządzeniu. Tryb udzielenia urlopu bezpłatnego oraz sposób postępowania w przypadku wygaśnięcia mandatu do pełnienia z wyboru funkcji związkowej

przez pracownika korzystającego z urlopu bezpłatnego, również określi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia (art. 25 ust. 4 w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 5 lipca 2018 r.). Powyższe zestawienie przepisów wskazuje, że osoby wykonujące pracę zarobkową, które nie są pracownikami w rozumieniu art. 2 Kodeksu pracy, nie będą korzystały z prawa do urlopu bezpłatnego, a jedynie ze zwolnień od pracy. Powyższe wydaje się być uzasadnione w świetle art. 25 ust. 1 w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 5 lipca 2018 r., który stanowi, że pracownikowi powołanemu do pełnienia z wyboru funkcji związkowej poza zakładem pracy, jeżeli z wyboru wynika obowiązek wykonywania tej funkcji w charakterze pracownika, przysługuje - na wniosek organizacji związkowej - prawo do urlopu bezpłatnego. W cytowanym przepisie nie wskazuje się innych niż pracownicy osób, które mogłyby korzystać z urlopów bezpłatnych. Jednakże należy także zwrócić uwagę, że w art. 32 ust. 9 znowelizowanej ustawy o związkach zawodowych wskazuje się iż „ochrona przysługuje osobie wykonującej pracę zarobkową pełniącej z wyboru funkcję związkową poza zakładową organizacją związkową, korzystającej u pracodawcy z urlopu bezpłatnego lub ze zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy”. Należy wobec powyższego wyrazić zasadne pytanie czy na pewno osoby wykonujące pracę zarobkową nie będą korzystały z urlopów bezpłatnych, tym samym czy zasadne jest uchylanie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 1996 r. w sprawie trybu udzielania urlopu bezpłatnego i zwolnień od pracy pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w związkach zawodowych oraz zakresu uprawnień przysługujących pracownikom w czasie urlopu bezpłatnego i zwolnień od pracy (Dz. U. Nr 71, poz. 336), bez doprecyzowania zasad związanych z urlopami bezpłatnymi wszystkich osób wykonujących pracę zarobkową. W oparciu o cytowany art. 32 ust. 9 ustawy o związkach zawodowych wydaje się, że ustawodawcy chodziło o umożliwienie korzystania z instytucji urlopów bezpłatnych działaczom bez ograniczeń podmiotowych, to znaczy bez podziału na pracowników i inne osoby wykonujące pracę zarobkową.

Należy ponadto zwrócić uwagę, że zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy o którym mowa w rozporządzeniu powiązane jest ściśle z pełnieniem funkcji w zarządzie zakładowej organizacji związkowej co z kolei skorelowane jest z treścią art. 31 ust. 1 w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. W tym kontekście zauważamy, że czynności związkowe w okresie kadencji wykonują także inne niż członkowie zarządu osoby i nie będą mogły one skorzystać ze zwolnienia o którym mowa w komentowanym projekcie rozporządzenia.

Niekorzystny dla działaczy związkowych i jak się wydaje dyskryminujący ze względu na pełnienie funkcji związkowej jest przepis § 4 ust. 2 komentowanego rozporządzenia, który stanowi, że w przypadku gdy wynagrodzenie innej niż pracownik osoby wykonującej pracę

zarobkową uzależnione jest od rezultatu osiągniętego przez tę osobę w ramach świadczonej pracy, takiego jak w szczególności wykonane dzieła, osiągnięte wyniki, osoba ta w okresie zwolnienia od pracy ma prawo do miesięcznego świadczenia pieniężnego w wysokości 50% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że jeżeli wynagrodzenie wskazanych działaczy uzależnione jest od rezultatu, wówczas wysokość świadczenia pieniężnego o którym mowa w rozporządzeniu na poziomie 50% przeciętnego wynagrodzenia stanowić będzie przejaw dyskryminacji działaczy związkowych, zwłaszcza, że różny może być wymiar i okres zwolnienia od pracy osoby wykonującej pracę zarobkową.

Gdańsk, 17 października 2018r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek